

ΤΑΞΗ: 3^η ΤΑΞΗ ΕΠΑ.Λ.

ΜΑΘΗΜΑ: ΝΕΟΕΛΛΗΝΙΚΗ ΓΛΩΣΣΑ/ΓΕΝΙΚΗΣ ΠΑΙΔΕΙΑΣ

Ημερομηνία: Μ. Τετάρτη 24 Απριλίου 2019

Διάρκεια Εξέτασης: 3 ώρες

ΑΠΑΝΤΗΣΕΙΣ

Ι. ΜΗ ΛΟΓΟΤΕΧΝΙΚΟ ΚΕΙΜΕΝΟ

1η Δραστηριότητα
Α1¹.

1. **Λάθος** γιατί «η διατροφή αλλάζει ακολουθώντας τις ραγδαίες αλλαγές στον τρόπο ζωής, στους όρους εργασίας, στις νοοτροπίες». (§1)
2. **Λάθος** γιατί «Το οικογενειακό δείπνο, με τη σειρά του, εξαρθρώνεται από την τηλεθέαση, η οποία οδηγεί τα μέλη του νοικοκυριού, συνήθως κουρασμένα, να τρώνε αδιάφορα, σχεδόν στα τυφλά, μπροστά στην οθόνη». (§2)
3. **Σωστό** γιατί «Στις μέρες μας, ωστόσο, το «έξω» φαίνεται ότι υπηρετεί και πρακτική ανάγκη». (§3)
4. **Σωστό** γιατί «Η αντίσταση στα σνακς της πολυθρόνας, η εν μέτρω κρεοφαγία, η επαναφορά των φυτικών προϊόντων στο καθημερινό τραπέζι, είναι επιβεβλημένες κινήσεις πολιτισμού». (§4)

Α2.² Στην πρώτη παράγραφο τα μέσα επίκλησης της λογικής που χρησιμοποιούνται είναι: **τεκμήρια**, («Οι τελευταίες έρευνες για τις διατροφικές συνήθειες των Ελλήνων επιβεβαιώνουν με τεκμήρια ό,τι από καιρό υποθέτουμε») καθώς αναφέρονται τα αποτελέσματα τελευταίων ερευνών σχετικά με τις λανθασμένες διατροφικές συνήθειες των Ελλήνων, ενώ στη συνέχεια παρατίθεται το **επιχείρημα** («η διατροφή αλλάζει ακολουθώντας τις ραγδαίες αλλαγές στον τρόπο ζωής, στους όρους εργασίας, στις νοοτροπίες») της διαλεκτικής σχέσης της ποιότητας του

¹ Ο νέος τρόπος αξιολόγησης των μαθητών/τριών στις πανελλαδικές εξετάσεις 2018 της Γ' ημερησίου ΕΠΑΛ στο μάθημα των Νέων Ελληνικών. Ενδεικτικά κριτήρια, 1^ο ενδεικτικό κριτήριο αξιολόγησης, ΙΕΠ, 17/10/2017.

² Ο νέος τρόπος αξιολόγησης των μαθητών/τριών στις πανελλαδικές εξετάσεις 2018 της Γ' ημερησίου ΕΠΑΛ στο μάθημα των Νέων Ελληνικών. Ενδεικτικά κριτήρια, 2^ο ενδεικτικό κριτήριο αξιολόγησης, ΙΕΠ, 17/10/2017.

σύγχρονου τρόπου ζωής και της ποιότητας διατροφής των σύγχρονων Ελλήνων.³

Αναλύοντας το επιχείρημα που εντοπίζεται στην παράγραφο, ισχύουν τα εξής:

1η προκείμενη: «Η διατροφή αλλάζει ακολουθώντας τις ραγδαίες αλλαγές στον τρόπο ζωής, στους όρους εργασίας, στις νοοτροπίες.»

2η προκείμενη: «Το επιταχυμένο έως αγχώδες στυλ ζωής συμπαρασύρει ομόρροπα τη διατροφή.»

Συμπέρασμα: «Τρώμε, λοιπόν, έξω γρήγορα, μηχανικά και, συχνά, υπερβολικά.»⁴

2^η Δραστηριότητα

A3.⁵ Πλαγιότιτλος 2^{ης} παραγράφου: Η αντικατάσταση του οικογενειακού γεύματος από την τηλεθέαση ως απόρροια του γρήγορου ρυθμού ζωής.

Πλαγιότιτλος 3^{ης} παραγράφου: Η διττή λειτουργία του φαγητού εκτός σπιτιού και τα αποτελέσματά του.

A4.⁶ **α.** Η αναφορική πρόταση είναι **προσδιοριστική**, καθώς αποτελεί απαραίτητο νοηματικό συμπλήρωμα της κύριας και συγκεκριμένα του όρου «ανθρώπους», τον οποίο προσδιορίζει.

β. Η αναφορική πρόταση είναι **παραθετική**, καθώς προσθέτει μία επιπλέον πληροφορία για τον όρο που προσδιορίζει, δηλαδή τη μεσογειακή διατροφή, και συνεπώς δεν αποτελεί απαραίτητο νοηματικό συμπλήρωμά της. Γι' αυτό, χωρίζεται από τον προσδιοριζόμενο όρο με κόμμα.

³ ΝΕΑ ΕΛΛΗΝΙΚΑ 2ου ΚΥΚΛΟΥ των Κ. Αγγελάκου, Χρ. Δελή, Ζ. Κατσιαμπούρα και Πολ. Μπίστα, έκδοση 2000, σελ. 39.

⁴ Η δομή του επιχειρήματος δεν ζητείται από τους μαθητές. Παρατίθεται για αξιοποίηση στο πλαίσιο της διδασκαλίας.

⁵ ΝΕΑ ΕΛΛΗΝΙΚΑ 2ου ΚΥΚΛΟΥ των Κ. Αγγελάκου, Χρ. Δελή, Ζ. Κατσιαμπούρα και Πολ. Μπίστα, έκδοση 2000, σελ. 53 (προσέγγιση γλώσσας κειμένου, ασκ.2.)

⁶ ΝΕΑ ΕΛΛΗΝΙΚΑ Β' ΕΠΑ.Λ. των Κ. Αγγελάκου, Χρ. Δελή, Ελ. Κατσαρού, κ. Κωνσταντινίδη, Δ. Μπαλιάμη- Στεφανάκου, σελ. 42.

A5.⁷

ΠΛΗΘΥΝΤΙΚΟΣ ΑΡΙΘΜΟΣ		
ΓΕΝΙΚΗ	των αγχωδών	των αδρανών
ΑΙΤΙΑΤΙΚΗ	τα αγχώδη	τους αδρανείς

3^η Δραστηριότητα

A6.⁸ Κειμενικό είδος: άρθρο⁹. Άρα, οι μαθητές λαμβάνοντας υπόψη το κατάλληλο επικοινωνιακό πλαίσιο απαιτείται να θέσουν τίτλο συναφή με τα ζητούμενα. Επίσης, πρέπει να υπάρχει αναφορά στην επικαιρότητα.

Ενδεικτικός Τίτλος: Η επιτυχία περνάει από το... στομάχι!

Ενδεικτικός Πρόλογος:

Μετά την πρόσφατη ανακοίνωση του προγράμματος των Πανελλαδικών εξετάσεων ξεκίνησε η δημοσίευση πληθώρας άρθρων με συνταγές επιτυχίας που απευθύνονται στους υποψηφίους και τους γονείς τους. Μεταξύ αυτών κι άρθρα διατροφολόγων που εξαιρούν τη σημασία της ισορροπημένης διατροφής για την ευεξία τόσο του σώματος όσο και του πνεύματος. Οι ειδικοί εμμένουν στο αυτονόητο, δεδομένου ότι, στις μέρες μας, οι νέοι -μολονότι δείχνουν ενδιαφέρον για την εμφάνισή τους- τρέφονται βιαστικά καταναλώνοντας επιβλαβή για την υγεία τους προϊόντα.

Κύριο Μέρος:

Α ζητούμενο:

Παραδείγματα λανθασμένων διατροφικών συνηθειών των νέων:

- Οι νέοι παραμελούν το πρωινό γεύμα και τα οφέλη που αυτό προσφέρει στην εξασφάλιση των απαραίτητων αποθεμάτων ενέργειας για τις δραστηριότητές τους κατά τη διάρκεια της μέρας.
- Οι επιλογές των μαθητών από το κυλικείο του σχολείου περιορίζονται σε σφολιατοειδή και συσκευασμένα μικρογεύματα που περιέχουν σημαντικές ποσότητες συντηρητικών και ζάχαρης.
- Αποφεύγουν το οικογενειακό φαγητό και καταφεύγουν στις προτάσεις των ταχυφαγείων.

⁷ ΝΕΑ ΕΛΛΗΝΙΚΑ Α' ΕΠΑ.Λ. των Κ. Αγγελάκου, Χρ. Αργυροπούλου, Α. Καραβέλη, Μ. Ραυτοπούλου, σελ. 123 (επίθετα), σελ. 166 (πλάγιες πτώσεις).

⁸ ΝΕΑ ΕΛΛΗΝΙΚΑ 2ου ΚΥΚΛΟΥ των Κ. Αγγελάκου, Χρ. Δελή, Ζ. Κατσιαμπούρα και Πολ. Μπίστα, έκδοση 2000, σελ. 126-127.

⁹ ΝΕΑ ΕΛΛΗΝΙΚΑ 2ου ΚΥΚΛΟΥ των Κ. Αγγελάκου, Χρ. Δελή, Ζ. Κατσιαμπούρα και Πολ. Μπίστα, έκδοση 2000, σελ. 148.

- Έχουν εξοβελίσει την κατανάλωση των φρούτων, των λαχανικών και των φυτικών ινών, καθώς έχουν αντικαταστήσει το ισορροπημένο πρότυπο της μεσογειακής διατροφής από τα πρότυπα της δυτικής μπεριαλιστικής νοοτροπίας.
- Καταναλώνουν ασυναίσθητα ογκώδεις ποσότητες φαγητού μπροστά από την οθόνη του υπολογιστή ή της τηλεόρασης χωρίς παράλληλη σωματική άσκηση.
- Επιλέγουν την άμετρη κατανάλωση αναψυκτικών και ενεργειακών ποτών σε αντίθεση με τις ευεργετικές επιδράσεις του νερού στον ανθρώπινο οργανισμό.

Β' Ζητούμενο:

Η οικογένεια οφείλει να προβάλλει ορθά διατροφικά πρότυπα μέσω της υιοθέτησης υγιεινών συνηθειών, όπως:

- Ισορροπημένη διατροφή που θα εμπεριέχει όλα τα απαραίτητα για τον οργανισμό θρεπτικά στοιχεία. Ένταξη υγιεινών τροφών στο διατολόγιό της, όπως τα φρούτα, τα λαχανικά, τα όσπρια, το ελαιόλαδο, το ψάρι κ.λπ., τα οποία θα πρέπει να λάβουν εκ νέου την πρωτοκαθεδρία στη διατροφή των ανθρώπων.
- Προτίμηση του σπιτικού φαγητού και αποφυγή της πρακτικής αλλά επιβλαβούς λύσης του γρήγορου-έτοιμου φαγητού.
- Τήρηση προγράμματος όσον αφορά στα γεύματα, με έμφαση στο πρωινό, το οποίο θεωρείται και προβάλλεται ως καθοριστικής σημασίας γεύμα από την επιστημονική κοινότητα.
- Αναζήτηση και αγορά αγνών, βιολογικών προϊόντων, τα οποία έχουν παραχθεί με παραδοσιακές μεθόδους και χωρίς τη χρήση χημικών συστατικών.
- Αποφυγή των ανθυγιεινών προϊόντων για κολατσιό-σνακ και αναζήτηση εναλλακτικών, σπιτικών λύσεων χαμηλής περιεκτικότητας σε «κακά» λιπαρά και σάκχαρα.

Το σχολείο επιβάλλεται να διαδραματίζει ενεργό ρόλο προωθώντας την αξία των ωφέλιμων διατροφικών επιλογών με όλα τα μέσα που διαθέτει, όπως:

- Ενίσχυση αντίστοιχων μαθημάτων στο σχολικό πρόγραμμα, από τις πρώτες κιόλας τάξεις του δημοτικού με στόχο την παρουσίαση των ποικίλων ωφελειών που παρέχει η σωστή διατροφή και ανάδειξη των επιπτώσεων που επιφέρει η κατανάλωση τροφών κακής ποιότητας ή χαμηλής διατροφικής αξίας.
- Ένταξη της Διατροφής ως θεματικής ενότητας στο πλαίσιο της «Θεματικής Εβδομάδας» στις τάξεις του Γυμνασίου και του μαθήματος της «Ερευνητικής Εργασίας» («Project») στις τάξεις του Λυκείου.

- Ενημερωτικές εκδηλώσεις για γονείς και παιδιά σχετικές με το θέμα της διατροφής, γνωριμία με το πρότυπο και τα οφέλη της μεσογειακής διατροφής, φιλοξενία ειδικών επιστημόνων (ιατρών, διατροφολόγων, κτλ.)
- Αναδιάρθρωση του καταλόγου των σχολικών κυλικείων και εμπλουτισμός του με φρούτα, σαλάτες, φρέσκους χυμούς και άλλα υγιεινά σνακ και ροφήματα.

Ενδεικτικός Επίλογος:

Πέρα από τις συμβουλές της τελευταίας στιγμής, είναι αυτονόητη η ενεργοποίηση όλων των αρμοδίων -με κυριότερους την οικογένεια και το σχολείο- προκειμένου οι νέοι να ενστερνιστούν διατροφικές συνήθειες στο πρότυπο της μεσογειακής διατροφής. Η οικειοποίηση, άλλωστε, της σοφίας που αντλείται από την παράδοση θα συμβάλει στην υγεία αμβλύνοντας προβλήματα, όπως η παχυσαρκία, που παρουσιάζονται σε υψηλά ποσοστά στη χώρα μας.

Β. ΛΟΓΟΤΕΧΝΙΚΟ ΚΕΙΜΕΝΟ**1^η Δραστηριότητα**

Β1.¹⁰ Το ποιοτικό φαγητό επιδρά καταλυτικά στη σχέση μεταξύ των συζύγων, σύμφωνα με τη συγγραφέα. Ένα γεύμα σπιτικό, μαγειρεμένο με μαεστρία και επιδεξιότητα, νόστιμο και αισθητικά ικανοποιητικό, αποδεικνύει έμπρακτα την αγάπη και τη διάθεση της γυναίκας να περιποιηθεί τον σύζυγό της («Ήως τή βλέπεις ...μποτιλιαρισμένη;»). Αντιθέτως, τα πρόχειρα και κακομαγειρεμένα γεύματα μπορεί να προκαλέσουν οριστική και ανεπανόρθωτη ρήξη («Ο Κομφούκιος, λέει...τήν τροφή μας»). Το ποιοτικό φαγητό, επομένως, αποτελεί απαραίτητη προϋπόθεση για την επιτυχία ενός γάμου («Καλοτάισε...έχεις άντρα»), γεγονός σχεδόν αναμενόμενο λαμβάνοντας υπόψη το κοινωνικοπολιτισμικό πλαίσιο της εποχής στην οποία αναφέρεται το απόσπασμα.

¹⁰ Ο νέος τρόπος αξιολόγησης των μαθητών/τριών στις πανελλαδικές εξετάσεις 2018 της Γ' ημερησίου ΕΠΑΛ στο μάθημα των Νέων Ελληνικών. Ενδεικτικά κριτήρια, 2^ο ενδεικτικό κριτήριο αξιολόγησης, ΙΕΠ, 17/10/2017.

2^η Δραστηριότητα

B2.¹¹ Δίνονται τα ακόλουθα χαρακτηριστικά χωρία:

«Πώς τή βλέπεις τή γυναίκα σου ύστερα από ένα καλομαγειρεμένο φαγητό και πώς τή βλέπεις όταν έρχεσαι κουρασμένος στο σπίτι σου να φας και βρίσκεις σούπα του μπακάλη, κονσέρβα και σάλτσα μπουτλιαρισμένη;»

«Καλοτάισε τόν άντρα σου, αν θέλεις να έχεις άντρα. Βάλε μπόλικο κρεμμύδι στο γιαλαντζί ντολμά για να κάνεις τό ντολμά νόστιμο, όμως ρίξε μέσα και δυόσμο για να τόν κάνει χωνευτικό. Στο κυδωνάτο πού είναι στυφτικό ρίξε μαζί να βράσουν και τά κουκούτσια του κυδωνιού πού είναι πολύ μαλαχτικά για να φέρεις τήν ισορροπία.»

(Σημ. ζητήθηκε από τους μαθητές να παραθέσουν μόνο ένα.)

Με την αξιοποίηση του β' ενικού προσώπου, η συγγραφέας επιτυγχάνει να προσδώσει στο κείμενο ζωντάνια, αμεσότητα και παραστατικότητα δίνοντας στον αναγνώστη την αίσθηση πως βλέπει και ακούει όσα αναφέρονται στο απόσπασμα. Παράλληλα, το ύφος καθίσταται πιο οικείο και κατά συνέπεια το κείμενο είναι πιο εύληπτο και ευχάριστο κατά την ανάγνωση.

(Αναφορικά με το δεύτερο χωρίο δύναται να αναφερθεί ότι το β' ενικό ρηματικό πρόσωπο σε συνδυασμό με τη χρήση της προστακτικής έγκλισης καθιστά το ύφος παραινετικό/ προτρεπτικό.)

B3.¹²

- 1 ε
- 2 στ
- 3 δ
- 4 α
- 5 β (από τη στήλη Β περισεύει το στοιχείο γ).

¹¹ Διδακτέα – εξεταστέα ύλη των Πανελλαδικώς εξεταζόμενων μαθημάτων της Γ' τάξης Ημερήσιων ΕΠΑ.Λ. 4320/2018 (ρηματικά πρόσωπα κι εγκλίσεις).

¹² Ο νέος τρόπος αξιολόγησης των μαθητών/τριών στις πανελλαδικές εξετάσεις 2018 της Γ' ημερησίου ΕΠΑΛ στο μάθημα των Νέων Ελληνικών., ΙΕΠ, 17/10/2017 (Οδηγία για τη 2^η δραστηριότητα του μη λογοτεχνικού κειμένου, εκφραστικά μέσα – τρόποι (μεταφορές, παρομοιώσεις, επαναλήψεις, αντιθέσεις, εικόνες κ.λπ.) και η λειτουργία τους ως προς το νόημα του κειμένου).

Διδακτέα – εξεταστέα ύλη των Πανελλαδικώς εξεταζόμενων μαθημάτων της Γ' τάξης Ημερήσιων ΕΠΑ.Λ. 4320/2018 (αφηγηματικοί τρόποι και τεχνικές).

3^η Δραστηριότητα

B4.¹³ Η εποχή μας χαρακτηρίζεται από αντιφάσεις, γεγονός που γίνεται αντιληπτό από την ανισότητα που επικρατεί στη διασφάλιση, ακόμη κι αυτονόητων δικαιωμάτων, όπως η τροφή. Οι πολίτες των ανεπτυγμένων δυτικών κοινωνιών έχουν τη δυνατότητα να απολαμβάνουν πληθώρα αγαθών παρακολουθώντας -μάλιστα- εκπομπές μαγειρικής και διαμορφώνοντας διάφορα είδη διαίτας, ώστε να καλύπτουν ποικίλες ανάγκες και περιστάσεις. Πλάι σε αυτούς, οι φτωχοί των πόλεων υποσιτίζονται κι αρκετοί περιμένουν υπομονετικά σε ουρές συσσιτίων, προκειμένου να παρατείνουν την επιβίωσή τους. Ταυτόχρονα, στα λεγόμενα αναπτυσσόμενα κράτη, παιδιά κι ενήλικες δεν λαμβάνουν τα αναγκαία θρεπτικά συστατικά με αποτέλεσμα να οδηγούνται στον θάνατο από ασθένειες που ενδημούν σε τέτοιες περιστάσεις. Αναντίρρητα, η κατάσταση αυτή προκαλεί σε κάθε ευαίσθητο άνθρωπο αγανάκτηση και θλίψη. Οι νέοι, ιδιαίτερα, που προσδοκούμε ένα καλύτερο αύριο νιώθουμε ματαιώση και αισθανόμαστε ότι βρισκόμαστε σε αδιέξοδο, ενώ είναι έκδηλη η αγωνία όλων για το μέλλον. Γι' αυτό, το αίτημα για έναν δίκαιο κόσμο παραμένει διαρκές κι επίκαιρο. (150 λέξεις)

¹³ ΝΕΑ ΕΛΛΗΝΙΚΑ 2ου ΚΥΚΛΟΥ των Κ. Αγγελάκου, Χρ. Δελή, Ζ. Κατσιαμπούρα και Πολ. Μπίστα, έκδοση 2000, σελ. 100.